

درگاه

اونيش كونده برنشر اولنور

برنجي سنه : برنجي جلا

نومرو : ۱۱

۲۰ ايلول ۳۳۷

روحیات

احتراس ندر

روح، علمی اصولارله تدقیق ایدلکه باشلامان اول بوتون روحی حادثه لر کی احتراسک ده اخلاق دینی ویا طبی غایه لره کوره محاکمه ایدلسی دولایسیله ماهیت ذاتیه سی بردرلو آکلاشیلا بیوردی. جوشغون شلاله لری آکدیران بو حیات روحیه نك دائما اعتدالی آریان اخلاق و طب کوروشلرینه نظراً جوق تهلیکلی بر حال عد ایدله سندن دها طبیی نه اولایلریدی ؟ روحک عصری تلقیلرندن خیل کری فالان محبت عرفان احتراسلر حقیقه الآن « اخلاق علای نك سوبه سی کچه مشدر. تلقی عمومی به باقیلیرسه احتراس، عیاشلیق کی مذموم و تخریبکار بر ابتلای روحدر. حق احتراسلری روحک شیطانی بر حالی و عتلاک دوشانی کی کورنجه فیلسوف و عالم کورولشدر. طبع بشر، بر شینک الاوافق بر کوتولکی قارشیدنه اک بو یوک ایلکلیرینی اونوتمه میال اولدینی ایچون خبر و شر غایه سیله و بر دیک حکملرده اصلا بیطرف قالمیور. ایسته احتراس ده علمی بر اصول ایله تدقیق ایدیلرجه قدر بعض مضرتلرینه آلدانیله رق عادتاً آفوروز ایدلش و هر وسیله ایله طاشیلاقمه لایق بر حالت روحیه من اولارق قالشدر. حال بوک زهرلرک بیله اک، و اثر شغلرله واسطه اولدینی میدانده ایکن بر شینک علی الاطلاق کوتولکنه حکم اتمک البته بسط و محدود بر کوروش اولقن قورتولماز. امین اولالی برک روح حقیقه کی بوتون تلقیلر منهنوز پک کری و باشدن آشنای عیاج تمبدر. حالات روحیه منی لایقانه و محالرنده تصرف ایده یامک ایچون بولرک عصری تلقیلرینه یتیمکه مجوز اولدینمیزی بر دقچه بیله اونوتما نه مجبورز. بوی یامادجه آلدنکه سرمایهی قولالعه سنی بیامین و نتیجه ده افلاسه محکوم اولان تاجرلرله دونه جکزدن قطعاً شبهه اچیم.

نه وادیده اولورسه اولسون تاریخده نام و شان بر افش بوتون بو یوک آداملر محترسلردن باشقه برشی دکالرکن ایکیده برده احتراسی طاشلامق اک بو یوک قدر نوزدن فی خبر باشمقدن باشقه هیچ برشی افاده اتمز. حتی احتراسک اک بی امان دوشمانلری بیله بر محترسلدن باشقه بر شی اولمازلر. هله یاشادینمیز انقلاب دورنده احتراسلرک ماهیت و وقت حقیقه لرندن فی خبر اولق بزی جوق فنا و تهلیکلی عاقبتله کورتور. بیایر. بونک ایچون احتراس عایدلرلرله بر مدت ایچون « وور، فقط دیکله » دیک ایسته یورم ؛ تاکه کورکورینه طاشلانان احتراس ایله بر آن ایچون اولوبه قارش قارشیه کله بیلیم. بوکسکاردن دوکولن جوشغون سولر، کندیلرندن الکتریک کی ذی قدرت بر قوت استحصال ایدیلرجه قادار یالکز تخریبکار بر طاق سیلار عد ایدیلریدی. حال بوک عینی سولر

حقیقه کی نقطه نظر بو کون، قادار فرقلیدر ! احتراس ده طبق بونک کیدر. آرتق احتراسدن علی الاطلاق شکایت اتمک یا عجزه ویا جهاله دلالت ایده جکنک فرقیده اولمالی بز. هرشی کی احتراس ده فایده و مضرتلردن خالی دکادر. بزم وظیفه من اونی اولدینی کی طایعدر.

*

احتراس حقیقه منحصر فلسفی ویا اخلاق مطالعه لر کرک شرق و کرک غرب کتب قدیمه سنده پک جوقدر. فقط بولرده غالب اولان منطقی یالکز خبر و شر غایه لری اولدینی ایچون اخلاقه تعلق ایدن بر موضوع تشکیل ایدرلر. فضا اولارق حیاتک تبدل دولایسیله اسک زمانلرک اخلاق تلقیلرله بو کونکی اخلاق تلقیلرله عظیم فرقلر حاصل اولدیندن بر جوق جهتلردن زمانمزه او یامه جق بر اخلاق ذهنیتی دائره سنده دوشولش اولان بوشیلر بر جهتن فاشده اولسه دخی روحیات وادیسندنه مناقشه ذکر بر احمیتدن عیرومدرلر.

معن ناسی، لغتده احتراسی: « شدنی برهوس و آرزو » دییه تعریف ایدیور ؛ وطن ایدرم که بو یامده عمومیتله بیلیمک زده بوندن فضا برشی دکادر. آرزو و هوسات معتدل، یعنی معقول بر شیکله کبرمه دیکه « ذهنیه فلاسه » سنک تدوین ایدیلرکی اخلاق نظریاتنده مذموم بر شی عد ایدیلرکندن احتراس دخی عینی منطق استدلال ایله غیر معقول بر طاشیقناتی و حتی جنت صایامشدر.

حیاتک استقلال و یا مختارینی طایمان و فکرلره مقدم اولدینمیزی بیلیم « ذهنیه فلاسه » سنک اجترادلرینه کوره حسلر، فکرلر مرکز متحول و رنگاری ویا مهم شکارلری اولدیندن عتلاک، متدل ساحلر سنده فکر بیلیمین قوای روحیه دائما تهلیکلی کورولشدر. حال بوک (۱۸۸۰) سنه سندن اعتباراً حسیات وادیسندنه کی تدقیقات علمیه بوتون معنویات علملرله فلسفه ده و حتی طبابت روحیه ده غیر المعقول انقلابلر وجوده کتیرمشدر. بو یوک انقلابک روحیات زمینده اک مشهور استادی « ریو » اولشدر. (۱۸۳۹) ده دوغوب یتیم یدی معمر اولان بو استاد روحیاتک اک مهم موضوعلرنده بالخاصه حسیات وادیسندنه کی اثرلرله « ذهنیه فلاسه » سنک بوتون حیات روحیه فی عقله استناد ایدینر تلقیلرینک نه قدار منی بر منطقی نتیجه سی اولدینمیزی کون کی میدانه چیقارمشدر. روحلرک « مشابیهت، « مجاورت » و « تضاد » کی فکری تداعیلرله حرکت ایدیلرکی ظن ایدن « ذهنیه فلاسه » نك روسی یالکز خارجی تأثیرلرله ایشله برن بر ماکنه قلب آتش اولدیلرکی حیاتیات و غیر زیاته مستند مشاهده و تجربه لرله اثبات ایشدر. موضوعلرینی وسعتله احاطه و فکرلرینی علمی بروضوح ایله عرض ایدن و بر جوق مأخذ و وثیقه لر ایچدن حسن انتخابه وفق اولان، « بر بارجه حقیقت » دن باشقه بر غایه استهداف اتمدیک ایچون جوق شایان اعتاد معلومات اساسیه و برن « ریو » بویقنی تدقیقانی اندر تضاد ایدیلن بر ایجاز و متانت اسلوب ایلده افاده ایدیلرجه جهانک مدح و تقدیرینه شایسته بر استناد

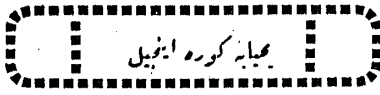
اولشدر. بو اوصاف دولایسیله « ریو » نك کتابلری روحیاتک فلاسفی اثرلر میانه داخل اولشدر. (۱۸۹۶) ده نشر ایدیلرکی « حسیات روحیاتی » بر شاه اثر اولوب یکرمنجی عصر دونتک فلسفه و علوم معنویه شاهد اولدینی انقلابک عمل طاشیدر. بو کونک معنوی علملرله فلسفه سی آکلاشیلیم ایچون بولردن باشقه بیه عینی مؤلفک (۱۹۰۰) ده نشر ایدیلرکی « حسیاتک منطقی » و (۱۹۰۷) ده چیقاردین « احتراسلر حقیقه بر تجربه قدیمه » نام اثرلرک بهمه حال دقتله و کراراً اوقونیلیمه سی لازمدر. بو حاضرانی یامیلامدقه بو کونکی جریان علمی و فلسفی نه آکلامق، نه ده تعقیب ایده بیلیمک ممکندر. (۱)

سوک زمانلرک سیاست داخلیه مناقشه لرنده دائما احتراسلردن شکایت ایدیلرکینه نظراً بو یامده افکار عمومی بی مهیا اتمک تنور اتمک ایجاب ایدیور. موضوع خیل واسع اونی اعتبارلرله بر مقاله به صیغه جق کی دکادر. یالکز مسئله نك میزنی شدتله علاقه دار ایده جکنه قانع اولدینم ایچون موضوعه بر قاچ مقاله تخصیص اتمک جان صمیمانه جقنی امید ایدیورم. بومقاله لرده بکاره برلک ایده جک استاد « ریو » نك بوقاریده ذکر ایدیلرک ائیردر.

موضوعی تشریح اتمک ایچون حیات روحیه بی حسیات و افکار اعتبارلرله « تأثری حیات : la vie affective و « ذهنی حیات : le vie mentale » اونی اوزره ایکه آیرمق جائز اولورسه تأثری حیات حسلر، هیجانلر و احتراسلر اونی اوزره اوج نوع تأثری احتوا ایدر.

حسلر، اساس اعتبارلرله عضویا روحی حیائزده مندرج اشتغالر، احتیاجلر و تمایللردر. متوسط انسانلرک حیائنده حسلر هیجانلر و احتراسلر بر صورتده منتظماً و ساکنانه آقوب کیدر. بولر بیر، ایچر، تضاد ایدرلرله کوزلکی سیر ایدر. شوبله بویه ایلکله رده بولنور، دینلری ملوتارلر. روزمره حیات

بولدن ایکه سنه اول دارالفنون معلم اولدق انتخاب اولنور اولساز ایلک ایشم، عرض ایدیلرک اهمیت عظیمه لرینه بناء بولرلری لسانمزه نقل اتمک اولشیدی. درسیوزاللی صحیفه دن عبارت اولان « حسیات روحیاتی » فی عیناً نقل ایدیلرکدن سوکرا « حسیاتک منطقی » نام اثری بوکا ذیل اولارق تلخیصاً علاوه ایدیم. مطالعه سنی آرزو ایدیلر « دارالفنون کتبخانه سی » نه مراجعت ایده بیلیم جکاری کی لیطوغرافیا بیل طبع ایدلش فورمه لر دخی یتیمه عینی کتبخانه دن ساتین آلابایلرلر. احوال مالییه مساعد اولسه بدی قارلری بر آرزو صیغه یئیل اولان آل یازیمی مایلریدن اورتارمنی جوق آرزو ایدردم. مع مافیه بو قبیل لایوت اثرلرک ابرکیچ علاقه دارلری طرفدن طبع و نشر ایدیلرکینه اتمیم برکالدر. بن آلمدن کان وظیفه فی یاپدیم ایچون مستریم. اوتیه سنی بو قبیل اثرلری حمایه و طبع اتمکله مکلف اولان رسمی و غیر رسمی مؤسسه لرک دوش مسئولینه ترک ایدیورم.

ایلك مریدلر

ايرتسی کون مریدلرندن ایکسیله برابر ییجی حالاوارد ایدی واورادن کچن عیسا په باقه رقی دیدی: ایشته ربك فوزیسی . هرابکی سریدده اونی بوسوزلری سولرکن ایشتیلر و عیسانک آرقه سندنر پورودیلر . عیسا دوندی ، وکندیجی تعقیب ایشتیکلری کوردی واونلر دیدی : نه آراپورسکیز ؟ اونلر اوکا جواب ویردیلر : ری ، برک نرهده ؟ کلکیز وکوریگیز . دیدی . کیندیلر نرهده اوطورودیفی کوردیلر ؟ واکون عیسانک یاننده قالدیلر . ساعت تخمیناً آلتی ایدی .

شعونک برادی عنتردی که ایلك اوکجه میحانک سوزلری دوندی و عیسانک آردکدن پورودی . ینه اوکجه او ایدی که ، برادی شعونهده راستلادی و: مسیجی بولدی . دیدی واونی عیسا په دوغور کوردی . عیسا اوکا باقدی وددی : سنن خناسک اوغلی شعونسک . فقط آدک کفاس اولسون .

ايرتسی کون عیسا حلیله کیتک ایستهده دی وقلیه راست کادی . اوکا دیدی : آرقه مدن کل . فیلیب عنترله شعونک مملکتندن ، بیت السعیددن ایدی ؛ فیلیب ، ناطعناعه راست کادی و اوکا دیدی : موسانک قانونده یازدینی و پیغمبرلرک بحث ایشتیکی ، یوسفک اوغلی ناصرله یسوعی بولدی . ناطعناعل اوکا دیدی : ناصردهن آبی بر شی جیقمق احتالی وارمیدر ؟ فیلیب : کل وکور ا دیدی . عیسا ناطعناعلک کندیته دوغری کلدیکینی کوردی وددی : ایشته بی اسرائیلدن بزی که قاننده هیچ حیله یوق . ناطعناعل : بی نرهدهن طانیورسک ؟ دیدی عیسا : فیلیب سنی چاغرمزدن اولوسن دها انجیر آغاچنک آرقه سندنه ایکن سنی کوردم . دیدی . ناطعناعل هان اقرار ایندی : ری سنن ربك اوغلیسک و بی اسرائیلک حکمداریسک . دیدی . یسیموخ اوکا جواب ویردی : سنی انجیر آغاچنک آلتنده کوردم دیبه اینانیورسک ، اوله بی ؟ سکا بوندن دها یوبوک شیر ظاهر اوله جق . و اوکا دیدی - حق نامته ، حق نامته سولیه یورم ، نرهده ایسه کوك یوزنیک

مودوع بر دعوا اولقندن پك اوزافدر . هرکس بیلیر که حادثه لرك مصداق قیمی هر علمده بر دکدر . مثلاً طیباً خسته عد ایدیلن بر آدم ادبیات ، اخلاق و یانارخ هاننده الک دیری واک معتبر بر آدم اولاییلر . بو مقاله ده طبیعت بر طبیعینجی کبی احترامی مشاهده آلتنه آلاق یالکر اوصاف عمومی سیله روحی حادثه لر آراسنده کی وقعی تمین ایتمک چالیشدم .

۱۲ ایلول ۱۳۲۷

دارالفنون روحیات معلمی

مصطفی شکیب

« احتراض ، سورکلی ذهنیشمش بر هیجاندر » دیسه بیلیرزنا هیجانله احتراضک تملاری نرسده اوصاف وسجایا اعتبارله بر برندن جوق فرقی وحی یکدیگرینک ضدیدرلر .

هیجان ، حیک حاد برشکلی ایسه احتراض ، منمنشمش برحالیدر . هیجان ، نه قادر خام وابندانی ایسه احتراض اودرجه اویفون و معضادر . بری منحصراً عضو تکرر برافاده اولیه سی و بناء علیه طبیعی ایسه دیگرکی قسملاً اکتسابی (اجتماعی حیاتک تولید ایشتیکی برحالت روحیه) وسوق طبیعیار منله غایبار منله مطابق بر اثر تفکر وملاحظه در . منمن خسته لفرناصیل ایکیده رده حاد دورمه داخل اولورسه احتراضلر ده صیق صیق شدتلی هیجانلر کچیرر .

۱- احتراضک قسملاً طبیعی قسملاً اکتسابی اولان ماهیتندن آکلاشیلیفته نظراً مختصرلری بنشیدیرن یالکر طبیعت دکل برده زمان وجهیتدر .

شیمدی به قادر احتراضی الک جوق تدقیق ایدنلر اخلاقچیلرله رومانچیلر اولشدیر . بونره نظراً احتراض یا بیلدیرم کی آتی اولاروق انفلاق ویا آهسته بر تدریجه له عضو ایدر . آتی اولانلر ده حیات نأثریه ، آهسته تشکیل ایدنلر ده حیات ذهنیه غایبار . بر نرهده تشکیل ایدن احتراضلر ده میدانک شدتلی بر هیجان اولدیفندن بونلر شدت وادیمیکلری دها بوبهیجانندن آلان ویا نافرینی کیتدکه در پشیدیرن رسبل کیدرلر . آهسته برصورتده غیر شعور اولاروق تشکیل ایدن احتراضلر حاکم بر هیجانندن ماعدا بر طاقم فکر وخیاللر ده قاریشدیفندن بونوع احتراضلر کوجوک ابرمانلرک تراکندن حصوله کلن بوبوک نهرلر کی آهسته آهسته آقارلر ؟ آتی احتراضلر نه نسبتله شدتلی آرسده عناد ومقاومتلی پک جوقدر .

۲- الک باشد قانت اوانق اوزره بعضی ولفر بوتون احتراضلری مجولانه بر طاقم حکملرله خسته لاق وچنت عد ایدوب کچمکده درلر . فی الواقع احتراضلر ده روحک حساً وفکرآ بر ناطهیه مسابله سی علی العاده خالی اولان تحول وشوعدن چیقمش اولدیفنی و بالتلیجه غیر طبیعی ومرضی عد ایدله سنی منطفاً استلزام ایندیررسده حقیقت حال بوقادار قطعی وسبیل حکملرله هیچ ده مساعد دکدر . اعتدال وموازنه بی غایه اتخاذ ایتش اخلاقچیلرله صحت ومرض مسئله لرنده جوق مشکاسند اولان بعضی عالم طبیعیلر بزه بر فکر ثابت و بر حس حاکم کورسلر در حال دلیلی قوندورمقده قصور ایچورلر . حال بوک صحت ومرض حدودلری عضوینده بیله آیریمه نك نه قداره شکل اولدیفنی میدانده ایکن روحیات ساحه سندنه بر حادثه نك صحت ومرضنی علی العجله حکم ویرمک اوله قولای برمشله اولسه کرکدر ، فی الواقع احتراض ، یالکر عضویت محمولی اولسه دی منحصراً بر طبابت مسئله سی عد اوانه بیلیردی . احتراض مادام که جوق ده امانق ومنحول شرائطی احتوا ایدن برروح - بر تاریخ و بر جمعیت مسئله سیدر ؟ اوله ده حکم یالکر برعلک صلاحیتنه

دیدیکمز شی ده بوندن عبارتدر . حسلرک بو آفیشی فرلره ، تعلق ایشتیکی شیلره ، محیط وزمانه کوره دکیش برسهده دائماً معتدل وساکندر . دینه بیلیرکه حسی حیات آنکین اووالرده آقان سساکت نهرلری آکدیرر . بونلرک صولری اطرافدن انتحاق ایدن ابرمافله دائماً تحول ایشتیکی حالده سکونتلیرنه هیچ بر خلل کاز . ایستر صیغ ، ایستر درین اولسولر بر مانعه یه تصادف ایتدکجه ساکن جریانلری دائماً محافظه ایدرلر .

هیجانلره کلنجه بونلر بیه حال حسسایمک بر مانعه چارهای ویا موازنه سنک خالدار اولماسیله باش کوسترلر . هیجان ده نیجه خودکام و دیگر کام حسلرلرک دوجار ممانعت اولاسندن متولد ناکهانی وشیدید بر عکس العمل آکلاشیلما ایدر . مثلاً : قورقو ، جدت ، سرور ، مسرحت ، شفقت ، انفعال ، حزن ... و الخ کچی . بوحاللرلرک فکر ، ذکاوعقلدن نصیلری پک آزددر . چونکه غیر مشعور حیاتک اضطرارلرندن کلن ومان هان غیر قابل اجتناب عکس العمللردر . هیجانلرله کچن برحیات ، عارضه لی بر وادیده آقان وحاللری قیرمی ایستین نهرلری آکدیرر . نینه کم هیجان حالنده روحلرک حال سکونت وطبیعی سندن چیقمی صاراروب فیزاوق ، تیره . مک ، ترلهمک ، نفس کسیدمک ویا صیقلاشمق کچی عضوی تغیرلرله بللی اولقده در . حیات علی العاده وموانعز کچدیکتی تقدیرده هیجان یوقدر . حیک هیجاندن فرقی برنک ساکن ودوامی اولاسی ایسه دیگرینک برششک کچی شدتله چاقوب چاقوب کچم سیدر . هیجان حالنده بولنان بر آدم بوتون قوای حیاتیه سنی معروض قالدینی مانع ویا تهنیکه یه توجیه ایتش وهر درلو ناملدن اول مقاله به سوق طبیعیلرله حاضر لائنس برکیمسه دیمکدر . بووضعیه فکر ومعاومات لاحق اولونجه به قادر حیاتی کرکتنک بوتون شدت ویا تهنیکه یه بر دوامدر . چونکه حیاتک صیجاق سینه سندن دوغان عکس العمللر خارجدن اکتساب ایدلش صوغوق فکرلرله برلشدیمکه غلیانی شدنی غایب اغیز . مثلاً بر جدت تشهر سلاح ایتش بر آدمک هیجانندن حسه کچم بیلیمه سی ایچون فارشیمسه قانونی ویا تهنیکه یه جرا ویموسیتی خادار لانه جق بر یولیسک چیقمه سی لازمدر . حسی حیاتک بر جوق احتیاج ، آرزو وآمالدن عارت اولان تنوع وثروته قارشیه هیجان حیاتی بر حس ، بر آرزو وبرآمل قارشیمسنه دوزوق وبونلرله بر مدت جنکشمک مجبوریتدر . کورولورکه حس ایله هیجان آراسنده ماهیت فرقی اصلاً یوقدر .

شیمدی احتراضک نه اولدیفنی آرتق آکلاجه . بیلیرز . هرکس احتراضک هیجان کبی کلوب کچیجی اولادیفنی وبالعکس سورکلی برشی اولدیفنی بیلیر . عینی زمانده مختصرلرک احتراضلرینه تعلق ایدن خصوصارده دائماً هیچ وحساس اولدقزی ده معاومدر . شوخالده احتراض ، هرشیدن اولدوامی بر هیجاندر . فقط بودوام ایدن هیجان بیه حال یابر « فکر ثابت » ویا بر « خیال ثابت » ه استاد ایدر . بناء علیه